

BRUG NETTET

PÅ OPDAGELSE I DANSKERNES
FORBRUG GENNEM TIDEN

samvirke
CLASSIC
-e-arkiv fra 1928 til i dag

CLASSIC.SAMVIRKE.DK

INDHOLD:

BRUG NETTET og blev klogere	side 5
Sådan bruger du Samvirke Classic	side 6
Tema 1 – Butikken	side 8
Tema 2 – Mad	side 12
Tema 3 – Familien	side 15
Tema 4 – Ferie	side 21
Tema 5 – Emballage	side 25
Hvad har du lært?	side 29

KOLOFON:

Udarbejdet af: MegaNørd

For: Samvirke og
Coop Skolekontakten

Oplag: 20.000

Papirtype: FSC Amber Graphi

Trykkeri: Lavpristrykkeriet

Årstal: 2017

BRUG NETTET - OG BLIV KLOGERE

Moderne livsstil og gamle opskrifter. Krydderier, møbler og ferierejser. Alt det og meget mere kan man læse om i magasinet Samvirke. Også på nettet.

Samvirke er et forbrugermagasin, der er udkommet i næsten 90 år. Det er Coop, der udgiver Samvirke.

Alle Samvirke ligger i dag på nettet, og du kan finde dem på hjemmesiden: **classic.samvirke.dk**.

Det er en skattekasse af viden, der fortæller om dit liv, dine forældres liv og dine bedsteforældres liv.

Skattekisten er så stor, at vi har lavet et blad, der kan være en slags vejviser i den digitale verden. Bladet sidder du med lige nu. Det hedder **BRUG NETTET**.

I **BRUG NETTET** finder du opgaver til både dansk, historie og madkundskab, og opgaverne kan du kun løse ved at søge svarene i de digitale Samvirke-magasiner.

Undervejs i **BRUG NETTET** kan du holde øje med læringsmålene for at se, hvad du træner og lærer. Du kan også holde øje med de små ikoner:

iPaden betyder, at du skal søge på Samvirke Classic

Spørgsmålstegn betyder, at det er en opgave.

Nogle steder er der et play-symbol. Det betyder, at du skal finde et filmklip på coop150.samvirke.dk/biograf

På de næste sider får du lidt hjælp til at komme i gang.

God fornøjelse

Historien bag

Coop står bag mange af de butikker, du kender fra din hverdag: Kvickly, SuperBrugsen, Fakta, Irma, Dagli' Brugsen og coop.dk.

Coop er en forening. I stedet for at én person ejer firmaet og tjener penge, så er det alle foreningens medlemmer, der er ejere.

Ideen bag Coop opstod helt tilbage i midten af 1800-tallet, hvor den første Brugs blev stiftet i Thisted.

Butikken var en del af foreningen, som sørgede for, at medlemmerne kunne få varer som sukker, mel og smør til en god pris, fordi ingen skulle tjene et overskud.

Den idé lever stadig. Man må gerne handle i Coops butikker, selvom man ikke er medlem. Men er man medlem, får man rabatter og særlige tilbud.

SÅDAN BRUGER DU SAMVIRKE CLASSIC

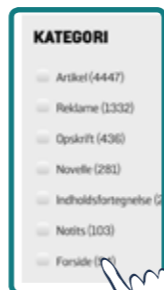
SÅDAN SØGER DU PÅ SAMVIRKE CLASSIC

Her får du den første opgave, så du kan blive fortrolig med Samvirke Classic.

? På hvor mange forsider står ordet 'mad'?

- 1** Er du inde på Samvirke Classic? Ok. Tryk på de **tre vandrette streger** i øverste højre hjørne, hvis du bruger telefon eller tablet. Hvis du bruger computer, så gå bare videre til næste punkt.
- 2** Klik ind på **'Søg i e-arkivet'**, og skriv dit ord **'mad'** i søgefeltet.
- 3** Scroll lidt ned, så kan du se, at søgeresultaterne er delt op i grå kasser med **'Emner'**, **'Kategori'** og **'Periode'**.
- 4** Kig under **'Kategori'**, og find punktet **'Forside'**. Svaret står i parentes.

? Kan du finde svaret? Og når du nu er i gang. I hvilket årti optræder ordet 'mad' flest gange i Samvirke?

SE VEJLEDNINGSFILM TIL, HVORDAN DU SØGER:
CLASSIC.SAMVIRKE.DK/SKOLETJENESTEN

SÅDAN FINDER DU ET BESTEMT OPSLAG PÅ SAMVIRKE CLASSIC

Nu skal du prøve at finde et bestemt opslag. Når du har fundet det rigtige, så ved du, hvad logoet var på tændstikkerne i 1928.

- 1** Tryk på **de tre vandrette streger** i øverste højre hjørne, hvis du bruger en telefon eller tablet. Hvis du bruger computer, så gå bare videre til næste punkt.
- 2** Klik på **'Magasiner Oversigt'**. Så ser du, at alle Samvirke-magasinerne er sorteret i årtier. Vælg **'1928-1939'**.
- 3** Find årstallet **1928**, og klik på bladet **'Januar (2) 1928'**.
- 4** Tryk på den **røde firkant med fire hvide kasser**, og find det rigtige sidetal; i denne opgave er svaret på side 4.

? Hvem er på reklamen for tændstikker? Kender du ham?

LÆRINGSMÅL

Jeg lærer at planlægge og gennemføre en søgning i Samvirke Classic.

Samvirke hed Brugsforenings-Bladet fra 1928 til 1945.

Nogle gange skal du helt ned i bunden, og klikke på næste side for at finde den årgang, du søger.

KONKURRENCE

Hvem i klassen er hurtigst til at søge og finde svarene?

Hvad handler reklamen om?
70'ERNE → Juni (2) 1972 → s. 3

Hvilket bær finder du på forsiden?
2000 - IDAG → Juni 2000 → Forsiden

Hvad er på forsiden af det blad, der udkom den måned, hvor du blev født?

BUTIKKEN

Tema

1

Butikken er det sted, hvor vi køber vores varer. Engang var den bare en lille bod med få sager, hvor købmanden stod bag en disk og udleverede de varer, man ville købe. Man måtte ikke selv røre ved dem.

Først efter 2. verdenskrig kom der butikker, hvor man selv samlede det, man ville købe. De blev kaldt selvbetjeningsbutikker. Men i lang tid måtte man stadig gå i mange forskellige butikker for at få alt, hvad man havde brug for.

I dag er der supermarkeder eller indkøbscentre, hvor vi kan købe næsten alting på samme sted. Eller vi kan bestille det i netbutikken. I dette tema kan du undersøge forskellige butikstyper.

LÆRINGSMÅL

- Jeg kan analysere en reklame og forstå, hvad afsenderens budskab er.
- Jeg kan følge et historisk udviklingsforløb gennem flere faser.
- Jeg ved, hvordan butikken har udviklet sig over tid.

STIKORD

- ➡ REKLAMER
- ➡ VAREMÆRKER
- ➡ BUTIKSTYPER

Husk:
På side 6-7 kan du altid få hjælp til, hvordan du søger på classic.samvirke.dk

Butikken

Dansk

Den tidsbesparende butik

I 1950'ERNE var man enige om, at det var kvindernes eneansvar at passe hus og børn. Noget af det, der tog lang tid, var indkøbene i mange forskellige små butikker. Derfor blev de nye selvbetjeningsbutikker populære med deres varer, der var nemme at lave et måltid ud af.

Hjælp til husmoderen

Diskuter i klassen, hvilket humør kvinden på billedet er i. Hvad tror I, hun kigger på? Hvilke varemærker kan man se på billedet?

Se hele billedet her:

50'ERNE → April (2) 1957 → Forsiden

Gå ind på coop150.samvirke.dk/biograf og se:

1970'ERNE: Reklamefilmen „Det er fra Brugsen“

Hvor mange varemærker remser skuespilleren op? Hvor mange er gengangere fra forsiden i 1957? Hvad særligt tror I, der er ved de varemærker, skuespilleren remser op? Hvorfor laver man en reklamefilm, hvor særlige varer fremhæves?

Udvikl i grupper en ide til en reklame for en butik, hvor der er mindst fem forskellige typer af varer med, som man kan købe i dag.

I **kolonialbutikken** beder man købmanden om det, man skal bruge, og så finder han det, pakker det ind og sælger det over sin disk. Sådan var alle butikker frem til 1947.

40'ERNE → Januar (3) 1947 → s. 10

Hvilken forbrugergruppe nævner artiklen som særlig vigtig for at opgive købmansbutikken til fordel for selvbetjeningsbutikken?

I **selvbetjeningsbutikken** findes de mest almindelige købmansvarer, som man selv tager ned fra hylden og går til kassen med. Den første selvbetjeningsbutik i Danmark blev åbnet i 1947.

50'ERNE → August (1) 1957 → s. 6-7

Læs første afsnit af artiklen. Hvilke argumenter er der for, at industrien skal overtage fødevarerproduktionen?

I **supermarkedet** er der et stort udvalg af både fødevarer og dagligvarer, som man selv finder på hylderne. Det første supermarked i Danmark blev åbnet i 1953.

60'ERNE → Maj (2) 1966 → s. 24-25

Læs de fem korte spalter under den vandrette streg. Bør man ifølge teksten handle i specialbutikker eller supermarked? Hvorfor?

I **netbutikken** køber man varer via en hjemmeside. Den har måske ikke engang et lager. Den kan godt ligge i et andet land end det, forbrugeren bor i.

2000 - IDAG → April 2016 → s. 4

Hvad er påstanden i udsagnet om tid?

I **butikscenteret** er en masse forskellige butikker samlet under ét tag. Det første butikscenter i Danmark blev åbnet i 1955.

70'ERNE → Februar (2) 1971 → s. 13

Hvorfor er det ifølge artiklen nødvendigt at opføre butikcentre?

Fællesopgave

Diskuter følgende spørgsmål, når I har udforsket artiklerne, der hører til siderne her:

- Hvilken rolle spiller 'tid' gennem årtierne for den udvikling, artiklerne taler om?
- Hvordan ser familien ud i de forskellige årtier, hvis man skal tro artiklerne?

Har du nået læringsmålene?

MAD

Tema
2

Alt lige fra frikadeller til pitabrød, sukker og ny, nordisk fastfood. Danskerne har alle dage været glade for mad. I dette tema kan du spise dig gennem danskernes madforbrug.

LÆRINGSMÅL

- Jeg kan forklare, hvilke madvarer en sund kost består af i dag, og hvordan den adskiller sig fra tidligere kostråd.
- Jeg kan nævne eksempler på, hvordan madkulturen i Danmark har været anderledes, end den er nu.
- Jeg kan lave retter, som danskere har spist tidligere og nu.

STIKORD

- ➡ MADPYRAMIDE
- ➡ MADOPSKRIFTER
- ➡ NY OG GAMMEL MADKULTUR

Mad

Madkundskab

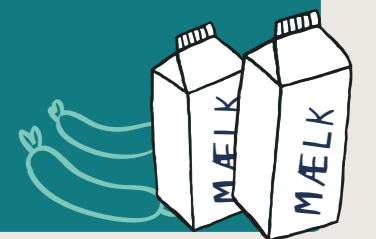
Den sunde pyramide

I 1976 kunne danskerne for første gang se en madpyramide. Den viste, hvilke madvarer, en sund kost bestod af. I bunden af pyramiden var de varer, som man skulle spise mest af. I midten og toppen var dem, man behøvede mindre af i sin kost.

Siden 1970'ERNE har rådene om god kost ændret sig. I 2011 kom en ny madpyramide, hvor nogle madvarer havde skiftet plads.

- ? Hvad er forskellen på de to madpyramider?
- ? Fra hvilken del af den nye madpyramide får du selv mest mad?

EN BID TIL TIDEN

Se her, hvad Danmarks befolkning gennem tiden har fyldt deres maver med. Måske kan du endda finde og lave noget mad, som dine forældre og bedsteforældre spiste som børn.

1930'ERNE: Sukker til brødet

I middelalderen var sukker sjældent og dyrt. Men i 1800-tallet fandt man ud af at få sukker fra sukkerroer, og det blev en almindelig vare. I 1930'ERNE var det så billigt, at selv fattige spiste det oven på deres gamle brød for at få det til at glide ned.

30'ERNE

1959

1959: "Gris på gafflen"

I 1950'ERNE faldt danskernes forbrug af svinekød. Svineslagterierne i Danmark forsøgte at få danskerne til at spise mere svinekød igen med kampagnen "Gris på gafflen". Det blev en kæmpe succes. Her finder du tre af de retter, der blev serveret for danskerne dengang.

? Kender du retterne? Hvilke retter med svinekød kender du ellers?

50'ERNE → Januar (1) 1959 → s. 20

1962: De dejlige dåser!

I 1950'ERNE og 1960'ERNE steg forbruget af mad på konservesdåser markant. Dåsemaden var en nem løsning, som gjorde livet lettere for den travle husmor, der stod for madlavningen, men også var begyndt at arbejde uden for hjemmet.

1962

? Hvilke fordele havde for eksempel grøntsager på dåse, mener tante Misse?

60'ERNE → Januar (2) 1962 → s. 18

1984: Kød i indpakning

En dolma er oprindeligt en orientalsk madret, der består af kødfars pakket ind i vinblade. I Danmark og Skandinavien er der dog ikke mange vinblade, og der er i tidens løb opstået en variant. Måske kan dine forældre huske dem fra deres barndom.

? Hvad kunne man i 1984 bruge i stedet for vinblade til en dolma? Følg opskriften på siden og lav en dolma med dine klassekammerater.

80'ERNE → Oktober 1984 → s. 36-37

1984

1984: Brød med lommer

Fra slutningen af 1960'ERNE begyndte der at komme mange folk fra andre lande til Danmark. De bragte andre madtraditioner med sig. Shawarma er for eksempel arabisk, og kebab stammer fra Tyrkiet. I 1983 kom også pitaen, som man fylder det saftige kød i, til landet.

? Hvad kunne man fylde i brødet i 1980'ERNE?

80'ERNE → August 1984 → s. 40-41

2011: Ny, nordisk fastfood

Norden og Danmark især er i de senere år blevet verdenskendte for at lave mad af gode, lokale råvarer. Fine restauranter som Noma og Geranium laver madoplevelser i topklasse. Men faktisk kan du selv lave din egen, hurtige menu med fire retter. Det er næsten lige så hurtigt som at lave spaghetti med tomatsovs.

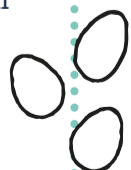
? Lav en eller flere af retterne og tag tid på, hvor lang tid det tager.

2000 - IDAG → November 2011 → s. 26-29

2011

Nu

Ekstra opgave

Klik på 'Søg i e-arkivet' og skriv din yndlingsret i søgefeltet.

? Kan du finde den? Hvornår blev den omtalt første gang i Samvirke?

Har du nået læringsmålene?

Madkundskab

Mad

FAMILIEN

Tema

3

Mange af os bor sammen med vores familie. Nogle har en stor familie, andre har en mindre familie. Engang var en familie far, mor og to børn. I dag kan en familie se ud på mange måder. I dette tema kigger vi på, hvordan familien har udviklet sig de seneste 50-60 år.

Husk:
På side 6-7 kan du altid få hjælp til, hvordan du søger på classic.samvirke.dk

LÆRINGSMÅL

- Jeg kan fremstille tekster med korrekt grammatik og sprog.
- Jeg kan læse en tekst og lave et resumé.
- Jeg kan forklare, hvordan fortid, nutid og fremtid spiller sammen i forståelsen af, hvad en familie er.

STIKORD

- ➡ FAMILIEFORMER
- ➡ KØNSROLLER
- ➡ GENERATIONER

Familien

DANSK

Den danske familie sidder godt

I mange danske hjem indrettede man sig i 1950'ERNE og 1960'ERNE med møbler fra Brugsen. Berømte, danske designere tegnede mange af møblerne, og i dag, mange år senere, er møblerne stadig moderne.

Gå ind på coop150.dk/biograf og se: 1970'ERNE: „Reklame for FDB møbler“

Forstår du reklamens budskab?

Skriv hele reklamens manuskript ned. Hvad siger skuespilleren? Og hvad siger speakeren bagefter?

Hvor mange eksempler kan du finde på, at reklamen "leger med ordene"?

Og hvad betyder det at have begge ben i næsen?

Møbler i Brugsen

FDB (en forkortelse for Fællesforeningen for Danske Brugsforeninger) blev berømt for sine designmøbler. Hvem kaldes "manden bag FDB's møbelstil"?

Læs artiklen og find svaret

60'ERNE → December (2) 1968 → s. 13

FAMILIENS UDVIKLING

Engang var det kvindens opgave at passe hjemmet, mens manden tjente penge. I dag er det ikke helt så adskilt. Her får du et overblik over, hvordan familielivet og kønsrollerne har ændret sig.

Husmoderens håndbog

I 1950'ERNE og 1960'ERNE var det almindeligt, at kvinden gik derhjemme og passede huset og familien. Det var et stort arbejde. Heldigvis udkom der en håndbog i 1961, der skulle give hende gode råd.

? Skriv en liste: På hvilke områder kunne håndbogen hjælpe husmoderen?
60'ERNE → Februar (2) 1961 → s. 23

Et forargeligt samliv?

I 1970'ERNE blev det diskuteret, om ægteskabet og familien var en gammeldags måde at leve på. Skulle man i stedet bo mange mennesker sammen, og skulle man opdrage hinandens børn?

? Hvad var et forargeligt samliv? Læs afsnittet "En ny samlivstype" i artiklen her, og diskuter det i klassen.
70'ERNE → Oktober 1977 → s. 12-13

Familien Frederiksen

Familien Frederiksen består af to børn og to mødre.

? Hvad mener mødrene Belinda og Katrine om mænd? Selvom de begge er kvinder, er en af dem så "far"? Eller giver det spørgsmål ikke mening?
2000 - IDAG → December 2015 → s. 18

Mor bager en kage – far kører en tur i sin bil
I 1960'ERNE blev kønsroller sat til debat. Kvinder og mænd skulle have de samme muligheder.

Læs den fremhævede tekst på side 32. Og se så reklamerne på side 33, 34 og 35.

? Hvem henvender reklamerne sig til? Og er det selvmodsige at bringe artiklen om kønsroller sammen med den type af reklamer?
60'ERNE → November (1) 1969 → s. 32-35

Andrea er stærk. Lasse elsker lyserød
I 1980'ERNE var debatten om kønsroller begyndt for alvor at have indflydelse på, hvordan folk indrettede sig i familien. Nete og Claus har børnene Andrea og Lasse.

? Læs afsnittene "Sammen om børnene" og "En nærværende far". Hvordan deles Nete og Claus om børnene, og hvordan forsøger Claus at være far i 1988?
80'ERNE → November 1988 → s. 24-25

Har kernefamilien nogensinde eksisteret?
Kernefamilien er den traditionelle familie med en far, en mor og to børn. Efter flere årtiers kamp for ligestilling og debat er den type familie måske under pres.

? Hvad tror du, debatten om kønsroller og familieliv i 1960'ERNE og 1970'ERNE har betydet for familien i dag? Læs afsnittene "Kernefamilien" og "Familien" på side 56.
90'ERNE → Marts 1997 → s. 54-56

Tegn dit stamtræ og svar på spørgsmålene

? Hvilket arbejde har dine bedsteforældre haft?
Har dine bedstemødre haft arbejde?
Hvad laver dine forældre?
Hvem af dem laver mest husarbejde?
Har du pligter hjemme i din familie?

Børn

Legetøj fra Japan

Børn har altid brugt legetøj. I de senere år er legetøj og tegnefilm fra især Japan kommet til Europa.

Læs infoboksene i artiklen, og diskutér, om det har betydning for børn, hvorfra i verden deres legetøj kommer.

2000 - IDAG → Januar 2006 → s. 14-19

Hvad god børneopdragelse er, skifter henover årene.

Læs artiklen "Fantasi, ansvarlighed og tolerance" og skriv derefter i stikord, hvilke værdier, der har præget din opdragelse.

90'ERNE → September 1997 → s. 80

Det bedste ved at have en Bedste?

Læs artiklen, lad dig inspirere af, hvad andre har skrevet om deres "Bedster" og skriv så selv en liste af ting, du rigtig godt kan lide ved dine bedsteforældre.

90'ERNE → Maj 1993 → s. 76-79

Da teenager var nyt

Ordet teenager var nyt i 1950'ERNE. Det kom fra engelsk og gled ind i det danske sprog. Men hvad betyder teenager?

I 1960'ERNE blev flere produkter lanceret, men butikkerne skulle lige vænne sig til den nye kundegruppe, som teenagerne var.

Hvad købte engelske teenagere, og hvorfor var teenagere en svær kundegruppe? Skim artiklen og skriv svarene ned.

60'ERNE → Maj (2) 1960 → s. 10-11

Teenagere

Er der forskel på at være ung og på at være teenager?

Hvor mange hits får du, hvis du søger på "ung" på Samvirke Classic? Skim de første ti hits.

Hvor mange hits får du, hvis du søger på "teenager" på Samvirke Classic? Skim de første ti hits. Diskuter i grupper, hvorfor – og om – der er forskel på ung og teenager.

Forstår forældre deres børn?

I dag er det normalt at bruge lang tid foran en skærm. Det var det ikke for 40 år siden. Derfor kan forældre godt blive forvirrede. For hvorfor er børn og unge dog så meget online?

Læs artiklen og gå sammen tre-fire stykker og tal om, hvilke regler jeres forældre stiller op for jeres skærmtid og onlinetid?

2000 - IDAG → Oktober 2016 → s. 20-21

Når forældre går fra hinanden

Når ens forældre går fra hinanden, kan man som barn stå tilbage med mange følelser.

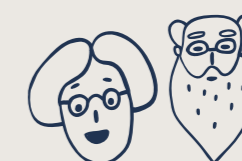

Læs artiklen og lav et resumé

2000 - IDAG → April 2016 → s. 18-19

Forældre

Bedsteforældre

Familien er samlet.

Bedsteforældrene er på besøg. Alle skal hygge sig. Men det er ikke altid, det går som planlagt.

Læs her forslag til, hvordan man kan starte et skænderi – og find selv på flere.

2000 - IDAG → December 2008 → s. 22-23

Ekstra opgave

Hvad er din definition på en familie? Skriv et essay

Gå selv på mere opdagelse på Samvirke Classic med søgeordene

Familieliv Generationer Fødselsdag

FERIE

Temå

4

I begyndelsen af 1950'ERNE rejste danskerne ikke så langt, når de skulle på ferie. Mange blev i Danmark, og turen kunne måske gå til Norge eller Sverige. Andre europæiske lande begyndte så småt at blive turistmål, men det var først i 1970'ERNE, at danskerne for alvor begyndte at rejse uden for Skandinavien.

Husk:
På side 6-7 kan du altid
få hjælp til, hvordan du
søger på
classic.samvirke.dk

LÆRINGSMÅL

- Jeg kan undersøge samspillet mellem genre, sprog, indhold og virkelighed.
- Jeg kan forstå, hvorfor en begivenhed sker, hvordan den forløber, og hvilke konsekvenser den har.
- Jeg forstår, hvordan samfundsforandringer lokalt, nationalt og globalt påvirker hinanden.

STIKORD

- ☞ REKLAMER SKABER DRØMME
- ☞ NÆR OG FJER
- ☞ VERDEN BLIVER MINDRE

Ferie

DANSK

"Fremmed mad smager bedst"

I 1950'ERNE rejste danskerne ikke så langt, så oplevelsen af, hvad fremmed mad var, var ikke den samme som i dag.

? Hvad var fremmed mad for folk i 1950'erne?

50'ERNE → November (1) 1956 → s. 23-25

Den gyldne horde

Er det godt eller skidt for et land eller et område, at der kommer mange turister? Det diskuterede man i 1970'ERNE, netop da flere og flere danskere begyndte at rejse længere og længere væk.

? Læs artiklen og lav en liste af argumenter for og imod turismen.

70'ERNE → Maj 1976 → s. 25-27

"Sådan holder Danmark ferie"

Overskriften stammer fra en artikel i 1953, hvor Samvirke gav et overblik over danskeres ferievaner. Ens ferievaner var afhængige af ens arbejde, og det var ikke alle, der tog til udlandet.

? Hvor meget kan du fortælle om det danske samfund i 1953 ud fra statistikken om ferievaner?

50'ERNE → August (2) 1953 → s. 11

Ude eller hjemme?

Udviklingen er gået fra, at danskerne holdt ferie i Danmark til, at flere og flere rejste længere og længere væk. I dag er Danmark dog blevet et populært feriemål igen.

? Læs artiklen og forklar på den baggrund, hvorfor danskerne igen holder ferie i Danmark.

**2000 - IDAG → Juni 2012
→ s. 34-35**

Thailand

I 1997 var Thailand blevet et af flere eksotiske rejsemål.

? Se reklamen og diskutér, hvorfor danskerne i 1990'erne rejste længere væk end i 1950'erne.

90'ERNE → August 1997 → s. 15

Ferien i reklamen

Reklamer er gode til at give os drømme. Når vi ser et produkt, kan vi få lyst til at købe det, fordi reklamen pirrer os. Ferie er også et produkt, der kan sælges, og der findes mange forskellige reklamer for ferier.

Sammenlign de to feriereklamer og diskuter, hvorfor der er så stor forskel. Hvad er indholdet? Hvad forsøger de to reklamer at sælge? Er der sammenhæng mellem reklamerne og virkeligheden?

2000 - IDAG → April 2014 → s. 23

2000 - IDAG → Januar 2016 → s. 19

Reklamer gør brug af både ord og billeder. Det gør de for at kunne give flest mulige informationer til læseren.

Læs reklamen her og diskuter, hvordan billeder og tekst er vægtet i forhold til hinanden.

Hvorfor bringer man så mange billeder? Fortæller billederne og teksten det samme - eller er det to forskellige budskaber?

90'ERNE → Januar 1995 → s. 38-39

Rejsemål og verdenshistorie

Nogle gange rejser man på en fredelig badeferie, andre gange på en hyggelig skitur. Men andre rejsemål kan være mere dramatiske, og nogle gange kan forholdene endda være farlige for turisterne.

Egypten

Hvorfor gør nogle terrorister turister til deres mål?

Læs og forklar.

90'ERNE → 1995 → Marts → s. 72-73

Thailand

Thailand er i dag et attraktivt rejsemål for mange. Men hvornår blev Thailand første gang nævnt som rejsemål i Samvirke?

Lav en fritekstsøgning i Samvirke Classic på "Thailand ferie".

Sydafrika

Tilbage i 1960'ERNE indledte man i Vesten en boykot mod Sydafrika på grund af landets racelove. I dag er Sydafrika et populært rejsemål. Særligt én mand blev symbolet på kampen mod racelovene og på det moderne Sydafrika.

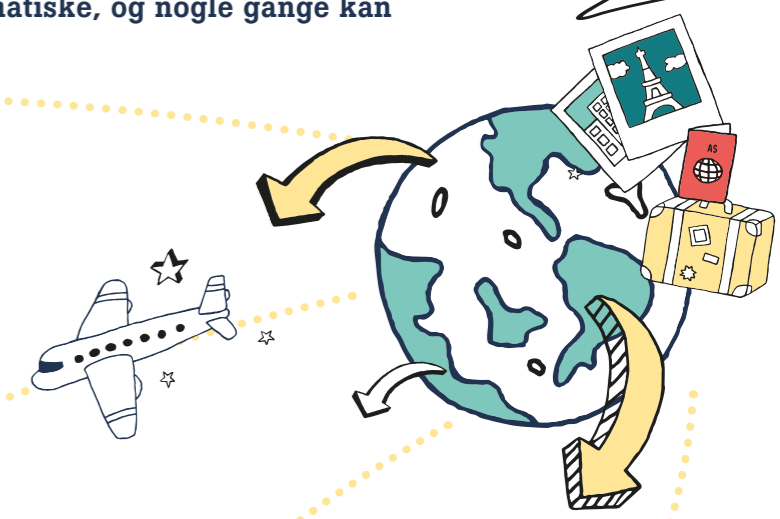
Hvem? Og hvorfor?

2000 - IDAG → Juli 2008 → s. 62

Ferie

HISTORIE

DANSK

Cuba

I dag kan man rejse til Cuba. Sådan har det ikke altid været. Hvilken gammel supermagt var Cuba allieret med?

Læs side 108 og de to spalter på side 110.

90'ERNE → April 1995 → s. 108-110

Skriv om din families rejsemål

Hvor rejste dine forældre på ferie, da de var børn? Hvor har du selv været på ferie? Hvor tror du, man rejser hen, når du er voksen?

Gå selv på mere opdagelse på Samvirke Classic med søgeordene:

Turister
Rejsemål
Fritid

Har du nået læringsmålene?

EMBALLAGE

Tema

5

De materialer, vi pakker vores mad og andre forbrugsvarer ind i, kalder vi emballage. Til nogle tider har indpakningen afspejlet status og fremgang, men til andre tider har den været tegn på overforbrug og voksende affaldsbunker. I dette tema kigger vi på tidernes skiftende syn på flasker, plastic og andet emballage.

Husk:
På side 6-7 kan du altid få hjælp til, hvordan du søger på classic.samvirke.dk

LÆRINGSMÅL

- Jeg kan forstå forskellen mellem ældre og moderne retskrivning.
- Jeg kan argumentere for fordele og ulemper ved emballage.
- Jeg kan forklare, hvordan samfundet har brugt emballage forskelligt til forskellige tider.

STIKORD

- 👉 INDPAKNING
- 👉 AFFALD
- 👉 GENBRUG

Forbruget pakket ind

Kort fortalt

Før Danmark blev industrialiseret i slutningen af 1800-tallet, spillede emballage mest en praktisk rolle. Emballagen skulle beskytte og bevare produktet.

I løbet af 1900-tallet voksede udvalget af produkter, og indpakningen skulle derfor også i højere grad sælge varen på de bugnende hylder

Giv sproget ny indpakning

I 1940'ERNE blev forbrugerne opfordret til at aflevere flasker, tuber, tønder tilbage til genbrug.

Annoncens retskrivning kan man dog ikke genbruge i dag. Før 1948 var der nemlig andre skriveregler end nu.

Omskriv teksten, så den følger en moderne stavemåde og tiltaleform.

40'ERNE → Oktober (2) 1946 → s. 16

Med...

Fra 1967 begyndte man i Danmark at pakke varer ind i krympefolie, en særlig form for plasticemballage.

Det var for eksempel gulvklinder, dåsemad og flasker med æblemost.

... eller uden omsvøb?

I en anden artikel fra 2011 kan du læse om en butik, hvor man slet ikke anvender emballage. Her skal man selv medbringe glas og flasker til de produkter, som man ønsker at købe.

Diskutér i grupper på baggrund af de to artikler, hvilke fordele og ulemper emballage har?

Læs artiklen her:
60'ERNE → August (1) 1968 → s. 20-22

Læs artiklen her:
2000 - IDAG → Februar 2011 → s. 22-24

AFFALD ELLER RESSOURCE?

Gennem tiden har der været forskellige opfattelser af, hvor meget og hvordan man skal bruge indpakning. Her kan du få et overblik og dykke ned i danskernes forbrug af emballage.

Krig krævede genbrug

På grund af Anden Verdenskrig var 1940'ERNE sparetider, og der kom pant på varernes indpakning. Brugsforeningen betalte op til 14 øre for eksempelvis glasflasker. Til sammenligning kunne man dengang købe en liter skummetmælk for 11 øre.

? Hvorfor var det nødvendigt for Brugsforeningen at få emballagen tilbage?

1940'ERNE → Juli (1) 1940 → s. 23

Indpakning var in

I slutningen af 1950'ERNE og op gennem 1960'ERNE blomstrede Danmarks økonomi. Danskerne fik flere penge mellem hænderne og havde råd til hyldernes mange nye varer i fin indpakning. Emballage blev endda en del af varen, og de bedste emballager vandt priser.

? Hvilken emballage blev i 1961 fremhævet, og hvem havde gavn af den?

1960'ERNE → Maj (1) 1961 → s. 29

Gå ind på coop150.dk/biograf og se: **Reklamefilm: Danefrost fra Brugsen**

Globale Danmark

Sovjetunionen blev opløst i 1991, og verden var ikke længere splittet af Den Kolde Krig. Danmark blev i 1990'ERNE for alvor en del af en global verden, og økonomien blev bedre. Men Danmarks udfordringer med affald blev også globale. Det mærkede vi for eksempel i verdenshavene.

? Hvad var problemerne? Hvad var skyld i problemerne?

Læs artiklens indledning her: **1990'ERNE → Juni 1991 → s. 24-26**

Oliekrisen kradsede

I 1973 opstod der krig i Mellemøsten, og der blev produceret mindre af den olie, som verden var afhængig af. Priserne steg, og det blev nødvendigt for alle at spare på ressourcerne. Materialer som emballage blev brugt til at bygge ting, som man i de gode tider ellers bare havde kunnet købe.

? Undersøg, hvad en høkasse er, som man kan lave af pap, træ, skumplast og gamle aviser.

1970*ERNE → Februar (2) 1974 → s. 12-13

Mere emballage, mindre miljøsvineri?

Mange danske forbrugere er i disse år bekymrede for, at landet bruger for meget emballage og skader miljøet. Det viser en artikel fra 2017.

? Hvor mange tons emballage bruger Danmark årligt? Hvorfor er mere emballage ikke nødvendigvis dårligt for miljøet?

2000 - IDAG → Februar 2017 → s. 26-27

Fra indpakning til udsmid

Se, hvor meget emballage en familie smed ud på en uge i 2011.

? Indsaml en uges emballageaffald i klassen. Hvor meget vejer det?

2000 - IDAG → Februar 2011 → s. 20-21

Fællesopgave

Når I har været på opdagelse i de enkelte artikler her på siderne, så diskutér følgende spørgsmål:

- Hvordan bruger samfundet emballage forskelligt i forskellige perioder?
- Hvorfor forandrer samfundets syn på emballage sig?

Har du nået læringsmålene?

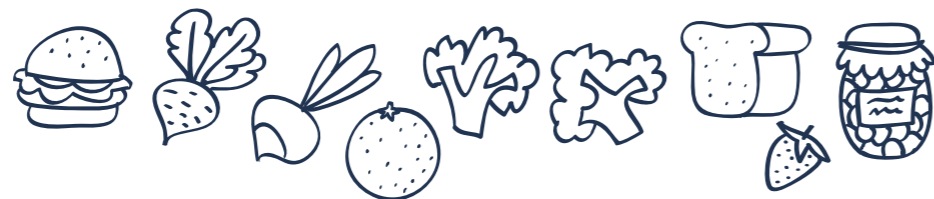
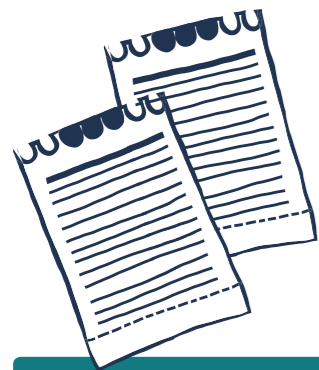
HVAD HAR DU LÆRT OM AT SØGE VIDEN?

Nu har du fået et blik ind i Samvirke Classics digitale univers.
Du er blevet klogere på danskernes forbrug. Men hvad har du egentlig lært om at søge viden?

OPGAVER TIL OVERVEJELSE

- Undersøg, hvem der står bag Samvirke Classic?
- Diskutér, om Samvirke Classic er en troværdig kilde til danskernes forbrug?
- Overvej, hvorfra du får din viden om forbrug? Hjemmesider? Sociale medier? Dine forældre? Dine venner? Andet?

Bliv endnu klogere
på Coop, Samvirke
og madhistorien, så
gå ind på:
[Tidslinje.samvirke.dk](https://tidslinje.samvirke.dk)

Din sidste opgave

Det her magasin er også forbrug. Det kræver både meget træ, vand, energi og mange kemikalier at fremstille det papir, som magasinet er lavet af. For at skåne miljøet, skal papiret derfor have en lang levetid.

Derfor:

- Læg magasinet tilbage i nettet, så det er parat til næste skolekammerat

Så kan han eller hun også lære at bruge nettet og opdage danskernes forbrug på Samvirke Classic.

BRUG NETTET

NETTET ER FYLDT MED HISTORIER

Gå på opdagelse i danskernes forbrug gennem opgaver og temaer om Butikken, Mad, Familien, Ferie og Emballage.

Materialet er målrettet til dansk og historie i udskolingen samt madkundskab på mellemtrinnet. Desuden er det velegnet til Stværfaglige forløb og vikartimer.

Find lærervejledning og
bestil klassesæt på
[classic.samvirke.dk](http://classic.samvirke.dk/skolekontakten)
/skolekontakten